

Motion till riksdagen

1987/88:Ub519

av Martin Olsson och Görel Thurdin (c)

om utlokalisering av journalistutbildning till Sundsvall

Den framtida journalistutbildningen har utretts och ett betänkande Högskolans journalistutbildning (SOU 1987:50) har avlämnats och remissbehandlats. Utredningsmannens förslag innebär betydande ändringar i journalistutbildningen. Intagningsproverna föreslås bli återinförda och utbildningen blockindelas så att den som vill kan välja delar av den. Journalistutbildningen avses öppnas även för dem som har utbildning från andra delar av högskolan och för dem som redan hunnit skaffa sig journalistiska yrkeserfarenheter. Utredaren föreslår att 100 elever antas till den sammanhängande journalistutbildningen om fyra terminer.

För närvarande genomförs journalistutbildning i Stockholm och Göteborg men utredningsmannen redovisar starka krav på en tredje journalisthögskoleutbildning. Utredningens direktiv innehöll dock inget uppdrag att pröva frågan om utlokalisering av ett antal studieplatser från de båda storstäderna som nu har all journalistutbildning.

I utredningens betänkande redovisas motiv för utlokalisering. Under avsnittet "dimensionering och lokalisering" anges bl. a. följande som vi finner anledning citera.

Arbetslöshetens koncentration till storstadsområdena skulle däremot kunna vara ett motiv för att pröva utlokalisering av en del av utbildningen från Stockholm och Göteborg till den norra högskoleregionen. Arbetsgivare i Norrland rapporterar svårigheter att få välutbildade journalister att söka sig dit från storstadsområdena. Intresset bland högskolans elever för att fullgöra praktikterminen i Norrland har heller inte varit stort. Bundenheten till storstädernas arbetsmarknad uppstår alltså redan under studietiden. Norrlänningar som utbildar sig i Stockholm eller Göteborg får familjära och andra band i de nya landsdelarna och återvänder inte. Omvänt, hävdar man, tvekar norrlänningar att söka sig till utbildning så långt bort som i Stockholm och Göteborg. Problem av detta slag är inte särskilt utmärkande för massmedierna. Tidigare rekryteringsproblem i norr, t. ex. i fråga om tandläkare och läkare, har minskat drastiskt genom att utbildning för dessa kategorier förlagts till Norrland.

Som avslutning på detta avsnitt i betänkandet fastslår utredningsmannen efter att ha påpekat att han inte hade mandat att pröva frågan om utlokalisering av ett antal studieplatser: "Utredaren vill dock anmäla sin uppfattning: det finns starka skäl för att en sådan prövning görs".

Vi vill i denna motion — mot bakgrund av vad som framkommit i utredningens betänkande och under remissbehandlingen av detta — ta upp frågan om utlokalisering av ett antal platser från Stockholm och Göteborg.

Mot. 1987/88
Ub519

Arbetsmarknaden

Vad först gäller arbetsmarknaden för journalister framgår av citatet ur betänkandet att det råder en anmärkningsvärd obalans mellan storstäderna och främst skogslänen.

I sitt yttrande över betänkandet har Kommunikationsvetenskapligt centrum i Sundsvall, (KVC), tagit upp och belyst denna fråga ytterligare.

Det framhålls av KVC att en stor del av förklaringen till obalansen finns i lokaliseringen av journalisthögskolorna till de båda storstäderna. En sammanställning som KVC genomfört visar att det i skogslänen finns ungefär 2 000 journalister på massmedieföretag. Personalomsättningen är stor och utvecklingen i Västernorrlands län har specialstuderats under de senaste åren. För 1985 och 1986 redovisas en personalomsättning på över 10 procent på redaktionerna i detta län och första halvåret 1987 var omsättningen uppe i 17 procent. Med 10 procents omsättning blir rekryteringsbehovet i skogslänen 200 journalister per år.

Med högskoleutbildning för journalister förlagd till skogslänen kan sannolikt personalomsättningen minskas något. Men, framhåller KVC, även om man bara räknar med fem procents omsättning blir rekryteringsbehovet i skogslänen minst 100 journalister per år. KVC har genomfört enkätundersökning bland de åtta massmedieföretagen i Sundsvall, vilka för närvarande har 110 journalisttjänster tillsammans. Enligt undersökningen räknar dessa företag med att år 2000 ha ökat antalet tjänster till cirka 150.

Med en försiktig bedömning synes det inte råda någon tvekan om att rekryteringsbehovet blir minst 100 journalister per år i skogslänen.

Även högskolan i Sundsvall—Härnösand behandlar i sitt remissyttrande arbetsmarknaden för journalister i norra Sverige och kommer till slutsatsen att 30 platser — vad avser hela grundutbildningen — bör utlokaliseras till Sundsvall.

Utlokalisering till Sundsvall

När det gäller att bedöma till vilken ort i skogslänen journalistutbildningen bör utlokaliseras måste enligt vår mening hänsyn tas till var förutsättningar är bäst.

Som redan framhållits under utredningsarbetet men främst under remissbehandlingen har Sundsvall därvid speciellt goda förutsättningar.

Vid Sundsvall—Härnösands högskola finns en informationslinje. Journalistutbildningen skulle som framhålls i högskolans remissyttrande resurs- och kompetensmässigt och även organisatoriskt kunna samordnas med högskolans informationslinje. Detta innebär inte att dessa båda utbildningar skall blanda ihop den journalistiska yrkesrollen med informatörens yrkesroll.

I sitt remissyttrande framhåller högskolan även den nära kontakt med det

omgivande informationssamhället, som högskolans lokala informationslinje under dess uppbyggnad sedan 1979 erfarit, och som hela tiden inbegripit även de regionala massmedierna, har utvecklats till en resurs som har kunnat utnyttjas i många sammanhang — för rekrytering av timplärare vad gäller praktiskt inriktad utbildning, för rekrytering av praktikplatser, för mobilisering av utbildnings-, utvecklings- och forskningsresurser och tillika forskningsuppdrag. Denna stegvis uppbyggda kompetens, bland annat i nätverkets form, synes kunna nyttiggöras i lika hög grad vid etablering av en journalistutbildning vid sidan av den nuvarande informationsutbildningen i Sundsvall.

En specifik resurs i sammanhanget utgör den rika arkivmiljön i både Härnösand och Sundsvall. Högskolan har utnyttjat dessa resurser som grund för utbildning i arkivkunskap, en utbildning med rikskaraktär. Redan nu föreligger planer på en intressant samverkan mellan arkivutbildning och informations- och journalistutbildning.

Ett tydligt uttryck för det regionala "närsamhällets" starka intresse för informations- och journalistutbildning är skapandet av Stiftelsen Kommunikationsvetenskapligt Centrum i Sundsvall i mars 1987. Ett annat uttryck för detta intresse är de diskussioner som pågår inom mellersta Norrlands krets inom Tidningsutgivareföreningen kring frågan om att skapa resurser vid högskolan i Sundsvall—Härnösand för adjungerad professur i journalistik/kommunikationsvetenskap (med 20 % tjänstgöring). Ett tredje uttryck för intresset inom regionen är den medieutbildning på Håla folkhögskola, med vilken redan visst samarbete sker inom ramen för informationslinjen. Fort- och vidareutbildning på både informations- och journalistikområdet i samverkan mellan högskolan i Sundsvall—Härnösand och Håla Folkhögskola är redan under planering, som uppdragsutbildning eller på annat sätt, framhåller högskolan i sitt remissyttrande.

De ekonomiska förutsättningarna för en utlokalisering måste enligt vår mening även beaktas. Speciellt goda förutsättningar för lokalisering till Sundsvall föreligger även härvidlag bl. a. genom högskolans resurser och genom det väl utvecklade samarbetet mellan högskolan och massmedieföretagen.

Genom samarbete med Sveriges Television i Sundsvall kan utbildningen få tillgång till modern teknik utan egna investeringar. För radioutbildning finns redan en mycket välutrustad radiostudie i Tonhallen, som ligger i direkt anslutning till högskolans lokaler.

När det gäller modern tidningsteknik ligger både Sundsvalls Tidning och Nya Norrland—Dagbladet långt framme och tidningsledningarna har ett starkt intresse av samsarbetsformer som kan vara en hjälp för journalistutbildning i Sundsvall.

Genom högskolan och dess informationslinje skulle en lokalisering till Sundsvall inte innebära att något helt nytt måste byggas upp av resurser eftersom mycket redan finns, som behövs för journalistutbildningen.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera dels att arbetsmarknaden för journalister är sådan att mycket starka skäl talar för utlokalisering av viss del av journalistutbildningen till norra Sverige, dels att en lokalisering till Sunds-

vall har speciellt goda förutsättningar både utbildningsmässigt och ekonomiskt.

Mot. 1987/88
Ub519

Västernorrlands län har som bekant haft den svagaste befolkningsutvecklingen av länen hittills under 80-talet. Krav på åtgärder, bl. a. i form av utlokalisering av statlig verksamhet, framför vi i andra motioner, varför vi i denna motion begränsar oss till att påpeka att även för länets befolknings- och sysselsättningsutveckling skulle vara mycket positivt om journalistutbildning utlokaliseras till länets högskola.

Enligt vår mening bör riksdagen i uttalande till regeringen framhålla både vikten och lämpligheten av utlokalisering av förslagsvis 30 platser avseende grundutbildning av journalister till Sundsvall samt att utlokaliseringen kombineras med satsning på fort- och vidareutbildning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utlokalisering av 30 platser avseende grundutbildning av journalister till Sundsvall samt att lokaliseringen kombineras med satsning på fort- och vidareutbildning.

Stockholm den 18 januari 1988

Martin Olsson (c)

Görel Thurdin (c)

